

Stanowisko Związku Miast Polskich
w sprawie
problemu rozszerzania granic administracyjnych miast
na tle projektu rozporządzenia Rady Ministrów (w wersji z dnia 8 lipca 2009 r.)

Partnerski model samorządu terytorialnego, jaki przyświecał inicjatorom polskiej reformy ustrojowej, powinien doprowadzić do sytuacji, w której granice administracyjne nie będą stanowić bariery ani dla rozwoju zrównoważonego, ani dla współpracy sąsiedzkiej na rzecz obszarów funkcjonalnie powiązanych.

Niestety system prawny, w jakim już od blisko dwudziestu lat społeczności lokalne kształtują swój rozwój, nie tylko **nie sprzyja partnerstwu, ale wręcz nie stwarza realnych możliwości jego budowania.**

Podstawowymi **mechanizmami partnerstwa** powinny być:

- zintegrowane (wspólnie budowane) **strategie zrównoważonego rozwoju,**
- wspólna polityka przestrzenna (wspólne **studia uwarunkowań i kierunków** zagospodarowania przestrzennego),
- racjonalnie planowany, skoordynowany rozwój infrastruktury technicznej, w tym transportowej,
- wspólne struktury zarządzania (w tym **zespoły metropolitalne i zespoły miejskie**),
- narzędzia zarządzania zintegrowanego (lokalne programy operacyjne o podobnym usytuowaniu prawnym jak dzisiejsze programy regionalne),
- przepisy o **rewitalizacji** obszarów zdegradowanych (które ułatwiałyby m.in. odzyskiwanie obszarów przemysłowych, powojaskowych, starych centrów itp.).

Wymienione powyżej narzędzia **nie zostały dotąd wprowadzone**, przy czym niektóre z nich - mimo że oczywiście niezbędne - są blokowane „politycznie”.

Zasadniczym skutkiem takiego stanu rzeczy jest dziś **niekontrolowane („dzikie”) rozlewianie się obszarów zurbanizowanych**, które pociąga za sobą:

- ignorowanie zasady zrównoważonego rozwoju, a także spójności terytorialnej i społecznej,
- nieracjonalne, nieraz kilkakrotnie wyższe koszty infrastruktury (budowanej przeważnie ze środków publicznych),
- brak koordynacji rozwiązań transportowych (komunikacyjnych),
- całkowity brak koordynacji planowania rozwoju przestrzennego (wykonane ostatnio badania w województwie mazowieckim, polegające na „złożeniu” mapy województwa ze studiów uwarunkowań i kierunków..., dobitnie wykazały ich nieprzystawalność).

Związek Miast Polskich jest od lat rzecznikiem partnerskiego modelu funkcjonowania samorządu lokalnego. Jednak utrzymująca się sytuacja, w której nie ma żadnego postępu w tworzeniu mechanizmów i narzędzi takiego partnerstwa, powoduje, że zmuszeni jesteśmy - zgodnie z naszym Statutem - wziąć pod uwagę interesy miast, związane z umożliwieniem ich rozwoju. **Na dziś jedynym rozwiązaniem, umożliwiającym wielu miastom uzyskanie przestrzeni rozwoju, jest zmiana ich granic. Tylko wtedy staje się możliwy:**

- **skoordynowany rozwój, oparty na zasadach spójności społecznej, terytorialnej i zrównoważonego rozwoju,**
- **uzyskanie rzeczywistych możliwości rozwojowych, szczególnie ważnych dla ośrodków subregionalnych oraz miast powiatowych.**

1. W tej sytuacji Związek Miast Polskich **pozytywnie opiniuje projekt rozporządzenia w jego części zasadniczej i popiera wszystkie zawarte w nim wnioski miast o poszerzenie ich granic. Te miasta potrzebują przestrzeni dla rozwoju.** Wyrażamy przy tym nadzieję, że podejmowane jeszcze tu i ówdzie działania „medialne”, nie mające nic wspólnego z rzeczywistą sytuacją na „spornych” terenach, nie wpłyną na proponowane rozwiązania.

Pragniemy przy tym podkreślić, że **w większości chodzi o miasta, które są gminami miejskimi i nie mają w swoich granicach obszarów wiejskich**, stanowiących rezerwy rozwojowe, jakimi dysponują miasta leżące w gminach miejsko-wiejskich. Wypada tu przypomnieć, że dziwne zmiany podziału terytorialnego pod koniec lat 80. tych ubiegłego wieku i tuż przed wprowadzeniem reformy gminnej w roku 1990 doprowadziły do powstania wokół niektórych miast „gmin wiejskich” o tej samej nazwie, co miasto, które zarówno swoje urzędy jak i większą część infrastruktury, zwłaszcza społecznej, mają na terenie miasta. Jednocześnie miasta te zostały wówczas **pozbawione rezerw terenowych, niezbędnych dla rozwoju.**

2. Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej argumenty - **prosimy o uwzględnienie jeszcze kilku wniosków**, które w uzasadnieniu projektu rozporządzenia są zarekomendowane do negatywnego rozpatrzenia (...)

Warszawa, 15 lipca 2009 r.

Miasta polskie o gęstości zaludnienia (1 stycznia 2008) ponad 2 500 osób / km²

Lp.	Miasto	Gęstość zaludnienia	Kategoria	Gmina wiejska „obwarzankowa”
1.	Świętochłowice	4 097	MNPP	—
2.	Piastów	4 028	miasto	—
3.	Legionowo	3 771	miasto (prez.)	—
5.	Chorzów	3 420	MNPP	—
6.	Warszawa	3 299	MNPP	—
10.	Pruszków	2 898	miasto	—
11.	Mińsk Mazowiecki	2 882	miasto	jest (g. zal. 118)
12.	Białystok	2 880	MNPP (woj.)	—
13.	Żyrardów	2 861	miasto (prez.)	—
15.	Siemianowice Śląskie	2 809	MNPP	—
16.	Świdnica	2 757	miasto (prez.)	jest (73)
17.	Kościan	2 746	miasto	jest (74)
19.	Chojnów	2 712	miasto	jest (41)
20.	Kętrzyn	2 705	miasto	jest (29)
21.	Elk	2 693	miasto (prez.)	jest (27)
22.	Tczew	2 692	miasto (prez.)	jest (65)
23.	Bytom	2 661	MNPP	—
25.	Brzeg	2 590	miasto	—
27.	Łódź	2 568	MNPP (woj.)	—
28.	Inowrocław	2 514	miasto (prez., uzdr.)	jest (65)
4.	Swarzędz	3 493	miejsko-wiejska	X
7.	Nowe Skalmierzyce	3 175	miejsko-wiejska	X
8.	Ozimek	3 019	miejsko-wiejska	X
9.	Nowy Tomyśl	2 899	miejsko-wiejska	X
14.	Wolsztyn	2 816	miejsko-wiejska	X
18.	Rawicz	2 730	miejsko-wiejska	X
24.	Stronie Śląskie	2 607	miejsko-wiejska	X
26.	Sulechów	2 578	miejsko-wiejska	X